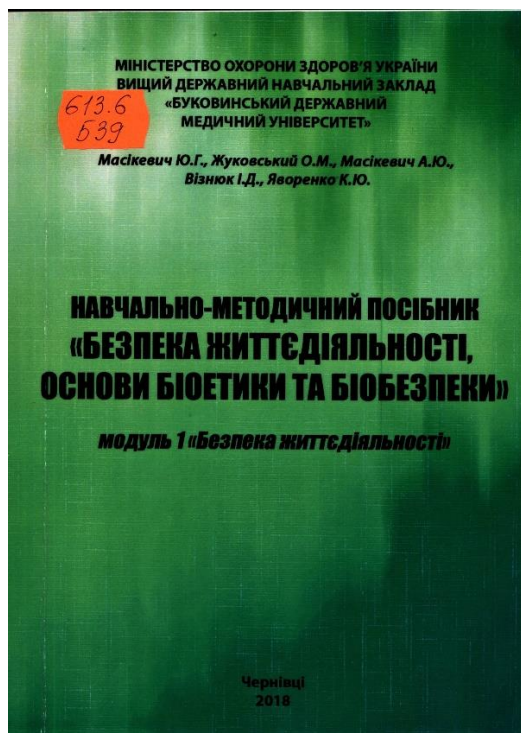

613.6

Б 39

Масікевич Ю.Г., Жуковський О.М., Масікевич А.Ю. та ін. Навчальний посібник «Безпека життєдіяльності, основи біоетики та біобезпеки» (модуль 1 «Безпека життєдіяльності») для студентів 1 курсу системи «ЛЮДИ» медичних факультетів №№ 1, 2 (спеціальність 222 - «Медицина»). Чернівці: Місто, 2018 128 с.

Навчально-методичний посібник розкриває програмні вимоги модулю «Безпека життєдіяльності» навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності, основи біоетики та біобезпеки», що читається студентам першого курсу спеціальності 222 - «Медицина» за освітньо-професійною програмою підготовки магістра.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні закономірності виникнення небезпек, способи попередження та захисту від них, етичні та правові норми біомедичних досліджень та дотримання вимог біобезпеки.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ЧАСТИНА 1. СТИСЛИЙ КОНСПЕКТ КУРСУ	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ	
1.1. Понятійний апарат безпеки життєдіяльності. Основні завдання дисципліни	7
1.2. Аксиома про потенційну небезпеку. Класифікація небезпек	7
1.3. Концепція ризику. Керування ризиком	10
1.4. Принципи визначення припустимого рівня негативних факторів середовища існування стосовно здоров'я людини	13
1.5. Принципи і методи забезпечення безпеки життєдіяльності людини	15
1.6. Основи керування безпекою життєдіяльності. Правове забезпечення безпеки життєдіяльності людини	16
РОЗДІЛ 2. ЛЮДИНА В СИСТЕМІ «ЛЮДИНА - ЗОВНІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ»	
2.1. Людина - як біоенергетична система	19
2.2. Єдність біологічних систем організму людини	19
2.3. Чинники, що забезпечують здоров'я людини	20
2.4. Функціональні системи організму людини в забезпеченні його безпеки життєдіяльності. Захисні функції організму людини	21
2.5. Роль рецепторів і аналізаторів організму людини в оцінці чинників системи «Людина - середовище існування». Закон Вебера-Фехнера	23
2.6. Психологічні чинники, що визначають особисту безпеку людини	25
2.7. Психофізіологічний стан організму людини	26
2.8. Раціональні режими праці і відпочинку людини	27
РОЗДІЛ 3. ЗНАЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В СИСТЕМІ «ЛЮДИНА - ЗОВНІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ»	

3.1. Зовнішнє (навколишнє) середовище і середовище життєдіяльності людини. Класифікація і характеристики середовища життєдіяльності людини	30
3.2. Класифікація і характеристика негативних чинників зовнішнього середовища	31
3.3. Фізичні негативні чинники. Методи і засоби захисту	33
3.4. Негативні чинники енергетичного походження. Методи і засоби захисту	37
3.5. Хімічні негативні чинники. Заходи і засоби захисту людини	44
3.6. Біологічні небезпечні та шкідливі чинники	47
3.7. Психологічні негативні чинники	49
3.8. Соціальні небезпеки	49

РОЗДІЛ 4. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

4.1. Здоров'я людини як медико-біологічна та соціальна категорія	51
4.2. Здоров'я і патологія	55
4.3. Поняття валеології та санології	57
4.4. Показники індивідуального здоров'я людини	58
4.5. Фактори ризику та групи ризику	58
4.6. Поняття про спосіб життя, його особливості у сучасних умовах	61
4.7. Традиційні і нетрадиційні оздоровчі системи. Методи оздоровлення	62
4.8. Способи загартування організму	68
4.9. Механізм шкідливого впливу на організм людини, алкоголю, тютюнопаління і наркотиків. Методи боротьби зі шкідливими звичками	69

РОЗДІЛ 5. БЕЗПЕКА ХАРЧУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА БЕЗПЕЧНОЇ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

5.1. Вплив харчування на життєдіяльність людини	73
5.2. Показники якості і безпеки харчових продуктів	74
5.3. Харчові добавки як можливі забруднювачі	76
5.4. Пестициди, визначення, класифікація. Наслідки забруднення харчових продуктів пестицидами	78
5.5. Радіонукліди у харчових продуктах	79
5.6. Харчування в умовах радіаційного забруднення	81
5.7. Генетично модифіковані організми	83
5.8. Токсичні речовини у продуктах харчування: допустимі фонові залишки, максимально допустимий рівень залишків у харчових продуктах	85
5.9. Методика зменшення кількості речовин- забруднювачів у харчових продуктах	86

ЧАСТИНА II.

ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

1. Види та форми проведення семінарського заняття	90
2. Вимоги до семінарського заняття:	90
3. Методичні рекомендації до семінарського заняття	90

ЧАСТИНА III. РОБОЧИЙ ЗОШИТ

Протокол №1. ТЕМА 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності	93
Протокол №2. ТЕМА 2. Людина в системі «Людина - зовнішнє середовище»	99
Протокол №3. ТЕМА 3. Значення зовнішнього середовища в системі «Людина - зовнішнє середовище»	103
Протокол №4. ТЕМА 4. Забезпечення безпеки життєдіяльності людини	107
Протокол №5. ТЕМА. Безпека харчування як складова безпеки життєдіяльності людини	110
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	115
ДОДАТКИ	116